

Circulair Verpakken

Magazine van het Afvalfonds Verpakkingen

Speciale editie

Stichting
Afvalfonds Verpakkingen
AWARDS
2022

Stichting Afvalfonds Verpakkingen AWARDS 2022

Stichting Afvalfonds Verpakkingen wil met alle partners in de recycleketen alle verpakkingketens sluitend maken. Om dit te bereiken vinden vele mooie initiatieven en samenwerkingen plaats bij de partijen in de verpakking- en recyclingketen. Om deze initiatieven te stimuleren en de organisaties erachter in het zonnetje te zetten, organiseert het Afvalfonds samen met haar uitvoeringsorganisaties Nederland Schoon, Nedvang b.v. en het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken (KIDV) de Afvalfonds Verpakkingen Awards.

Een deskundige jury heeft in elk van de zeven categorieën een top-2 bepaald. Binnen elke top-2 is er een winnaar en er is een overall winnaar.

De jury

Wieger Droogh
CEO PreZero Nederland

Annemarieke de Haan
CEO Unilever Benelux

Boris van der Ham
voorzitter Vereniging
Afvalbedrijven

Marko Hekkert
Hoogleraar Innovatie-
wetenschappen aan de
Universiteit van Utrecht
Voorzitter jury

Loe Limpens
Creatief directeur HEMA

Yves Luca
CEO AVR

Mats Postema
Gedragsexpert en
mede-eigenaar
Changing Ways

Jelmer Vierstra
Programmamanager
Circulaire Economie
Stichting Natuur en Milieu

Wendy de Wild
Directeur NVRD

Tjeerd van der Zwan
Lid Commissie EKEM
VNG en burgemeester
van Heerenveen

Publieksaward

Het Afvalfonds vindt het belangrijk dat het Nederlandse publiek ook haar stem kan uitbrengen. We vroegen hen daarom welk initiatief het meeste bijdraagt aan het verder verduurzamen van de samenleving. De inzending met de meeste stemmen wint de publieksprijs.

Categorie A

Gemeente met een bewezen goed werkend inzamelsysteem voor alle verpakkingstromen met als resultaat hoge kwaliteit en kwantiteit van het ingezameld materiaal

Winnaar

Gemeente Wierden

Voor het succesvol invoeren van een afvalbeleid is draagvlak onder inwoners erg belangrijk. Door goed uit te leggen wat je als gemeente zou willen bereiken en wat je van de inwoners verwacht, dat te combineren met een uitgebalanceerd inzamelsysteem ontstaat dat brede draagvlak.

Jury: Mooie onderscheidende campagne, positief ingestoken. Innovatief in de communicatie. Scoren hoog met vervuilingsreductie. Mooi stappenplan voor gedrag. Zo werkt Wierden b.v. met groene kaarten.

Runner up

RAD Hoeksche Waard

RAD is in 2009 als een van de eerste inzamelaars gestart met de gescheiden inzameling van kunststoffen in zakken aan huis. De inzamel frequentie was 1x per 4 weken. Al snel is dit uitgebreid naar een frequentie van 1x per 2 weken en zijn drankkartons en blik toegevoegd.

Jury: RAD is al 10 jaar voorloper. Mooie samenwerking met vrijwilligers. Doorzichtige zakken. Veel initiatieven om tot een hoge kwaliteit te komen. Ook worden repressie en controle ingezet. Dit levert gemengde reacties op bij de juryleden.

Categorie B

Gemeente met de meeste effectieve communicatie(campagne) met inwoners over (zwerf)afvalinzameling

Winnaar

Gemeente Waalwijk

De afvalcampagne 'Afval is waardevol' is een prachtige lokale vertaling van preventie en hergebruik van afval. Door inwoners, verenigingen en ondernemers in diverse communicatiemiddelen zelf aan het woord te laten, komt de boodschap 'afval is waardevol' extra krachtig over.

Jury: Zeer goede social media aanpak. Gezichten in beeld maakt het persoonlijk, 'dichtbij' en daardoor sterk. Ook de verwerkers zijn erbij betrokken. Dit vindt de jury een goede zaak. Inspirerende en positieve aanpak. Gericht op scheiden en preventie in plaats van oprapen van zwerfafval.

Runner up

Saver

'Samen aan de Bak' is een mooi voorbeeld van een super professionele campagne. Aan alles is gedacht. Sinds 2018 is 'Samen aan de Bak' een gezamenlijke campagne van Saver, met de vier aandeelhoudende gemeenten (Roosendaal, Halderberge, Bergen op Zoom en Woensdrecht).

Jury: Mooie open en toegankelijke campagne, echt van deze tijd. Boeken goede resultaten met 40 kg per huishouden minder. Er zijn heldere doelstellingen geformuleerd. Eenvoudigheid en gemak voor burgers is heel plezierig.

Categorie C

Gemeente/bedrijfsleven met het beste samenwerkingsinitiatief om zwerfafval terug te dringen

Winnaar

Gemeente De Bilt

Een prachtige samenwerking tussen gemeente, de sociale onderneming Plog it Up De Bilt, Go Clean de Liemers én het Zwerfafvalkompas. En met resultaat. Ondernemers worden aangesproken op basis van de verkregen data uit de opruimacties en gaan hiermee aan de slag. Een mooie combinatie van data én sportieve opruimacties.

Jury: Er wordt ingezet op zowel voorkomen als genezen. Aandacht is ook gericht op preventie. Er worden goede infographics en branding toegepast. Het lijkt een concept dat breed uitrolbaar is. Samenwerking met producenten is positief. Er wordt tevens kennis en data ontwikkeld en ondernemers worden aangesproken op basis van resultaten. Volgend jaar herbruikbare beker gebruiken?

Runner up

Projecthuizen

KElschoon033 heeft een zeer inspirerende samenwerking tussen een MBO school en een gemeente. Zwerfafval en jongeren gaan vaak samen. Met het aanspreken van jongeren door jongeren getuigt dit project van karakter. Bedrijfsleven, gemeenten, onderwijs en organisaties slaan de handen ineen, en maken van de leefomgeving een leeromgeving. Met het creëren van bewustwording met betrekking tot het verminderen van zwerfafval als resultaat.

Jury: Gericht op preventie. Interessante rol voor boa's die mensen aanspreken op hun gedrag. Goede samenwerking met MBO Amersfoort.

Categorie D

Verpakkend bedrijfsleven met de meest innovatieve toepassing van recyclelaat in een verpakking

Winnaar

Albert Heijn & Hordijk

Albert Heijn start als eerste supermarkt in Nederland met het recyclen van oude PET-bakjes naar nieuwe PET-bakjes: tray-to-tray recycling. PET uit huishoudelijk verpakkingsafval is de enige soort plastic die na recycling als voedselverpakking gebruikt mag worden.

Jury: Innovatief om r-Pet op te werken tot foodgrade. PET bakje wordt PET bakje. Helaas is het PET-bakje niet van 100% gerecycled materiaal. De buitenste laag is namelijk van virgin materiaal. Echter, de oorzaak hiervoor ligt in de wetgeving voor voedsel. Alsnog een hele mooie innovatie.

Runner up

Unilever/Andrélon

Andrélon stapt over naar 100% gerecycled plastic door samenwerking met Nederlands recyclingbedrijf Morssinkhof Plastics. Morssinkhof Plastics gebruikt plastic verpakkingen afkomstig van Nederlandse huishoudens, die worden verwerkt tot een nieuwe hoogwaardige grondstof.

Jury: Innovatie door sorteerder. De jury waardeert dat een bedrijf dat sterk gericht is op marketing bereid is concessies te doen aan de kleur van een verpakking om recycled content mogelijk te maken. Dit toont lef dat hopelijk navolging krijgt.

Categorie E

Verpakkend bedrijfsleven met de best recyclebare verpakking

Winnaar

BVP Verpakkingen

De 'papercooler' koelbox van BVP verpakkingen biedt een duurzaam alternatief voor de EPS variant. Hij is verwerkbaar in de reguliere afvalstroom van papier en goed recyclebaar. Daarnaast is hij beschermend, herbruikbaar en makkelijk transporteerbaar en vervoerbaar.

Jury: Deze innovatie maakt plastic (EPS) overbodig door geheel om te schakelen naar papier dat uitstekend gerecycled kan worden. Dit is radicaal omdenken van een compleet product. Ook is er goed nagedacht over transport omdat de cooler plat te vervoeren is.

Runner up

Daklapack & Bonduelle

Daklapack en Bonduelle hebben separaat twee verschillende cases ingediend voor deze Award categorie, maar de innovatie houdt grotendeels hetzelfde in. Vandaar dat de jury hun inzendingen heeft gebundeld.

Jury: Laminaten zijn extreem lastig te recyclen. Inzetten op verpakkingen bestaande uit een type plastic is daarom een hele grote stap om de recyclebaarheid te vergroten. Knap initiatief van Daklapack. Bonduelle heeft een belangrijke stap gezet in de recyclebaarheid van deze flexibele verpakking door de multilayer eruit te halen.

Categorie F

Verpakkend bedrijfsleven met de best herbruikbare verpakking

Winnaar

Unilever Cif

De navulverpakkingen voor Cif zorgen voor volumevermindering tijdens het transport, omdat er minder water vervoerd hoeft te worden. Daarnaast levert het materiaalbesparing op. Unilever hoopt met Cif op een nieuwe norm binnen de schoonmaakmarkt op het gebied van hervulbare schoonmaakmiddelen.

Jury: Opnieuw doordenken van een product. Thuis water toevoegen scheelt enorm veel volume tijdens het transport. Veel informatie over oplevering. Heel mooi initiatief want er is niet alleen nagedacht over de verpakking maar ook over het duurzamer maken van het product zelf.

Overall
Winnaar

Runner up

Ecover

Ecover is al twintig jaar actief met het aanbieden van hervulpunten. Dit maakt het mogelijk de bestaande verpakking in de winkel te hervullen op een intuïtieve manier. De afgelopen drie jaar hebben ze actiever samengewerkt met belangrijke retailers om hervulsystemen meer mainstream te maken.

Jury: Al jaren koploper op het gebied van het hervullen van verpakkingen. Jury is van mening dat dit zeker succesvol gaat worden, als mensen er meer aan gewend zijn om zelf hun verpakking te hervullen.

Categorie G

Sorteerders/recyclers met de beste innovatie in sortering en/of recycling van verpakkingsafval

Winnaar

Umincorp

Waar in het verleden het aangeboden materiaal alleen geschikt was voor verbranding, is het Umincorp gelukt door invoering van nieuwe en innovatieve scheidingstechnieken verschillende soorten plastic vanuit consumentenafval terug te winnen.

Jury: Vrij innovatief proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van scheiding op basis van densiteit. De ontwikkelaars hebben eerder hun sporen verdiend in mining van bodemassen, waarbij metaaldeeltjes teruggewonnen werden. Met heel veel succes overigens.

Nu past men dezelfde techniek toe om plastics te scheiden. Dit staat nog in de kinderschoenen, maar de resultaten zijn alvast veelbelovend en de kwaliteiten zijn best goed te noemen.

Kan het ook de grote volumes tegen de lage kostprijs aan is de vraag voor de toekomst, maar is ook hier veelbelovend.

Publieks
winnaar

Runner up

QCP

QCP (Quality Circular Polymers) is in Nederland en daarbuiten bekend en erkend als een toonaangevende en innovatieve recycler van huishoudelijk plastic verpakkingsafval. Haar klanten gebruiken producten als alternatief voor plastics van fossiele oorsprong.

Jury: Het gaat om omzetten van plastic afval naar een hoog kwalitatieve polymeer. Was een van de eerste in de markt die dit vorm gaf en heeft daardoor een natuurlijke voorsprong gecreëerd. Levert een kwaliteitsvol product, waarbij downcycling wordt vermeden. De nood om voorgesorteerd materiaal te hebben is een nadeel en werkt kostprijsverhogend. Echter blijft dit een van de betere opties en met nog de nodige kostprijsverlagende potentie.

Nieuwe kansen chemisch recyclen onderzocht

Stichting Afvalfonds Verpakkingen en Nedvang werken samen om geavanceerde recycling van verpakkingsafval mogelijk te maken. Het Afvalfonds en Nedvang sloten in dit kader een samenwerkingsovereenkomst om moeilijk te recyclen plastic verpakkingsafval te leveren aan SABIC en Plastic Energy's chemische recycling fabriek SPEAR in Geleen (SABIC Plastic Energy Advanced Recycling BV). We onderzoeken en registreren innovaties die bij kunnen dragen aan het meer en vooral nog beter recyclen van verpakkingen en de meer hoogwaardige inzet van recyclelaat. Met deze overeenkomst worden de mogelijkheden en kansen van geavanceerde recycling (chemisch recyclen) verder onderzocht.

Kunststoffolies eerste stap

Nedvang start met de levering van folies uit nagescheiden restafval en zal daarna ook de mogelijkheden onderzoeken om plastic verpakkingsafval te leveren dat mechanisch moeilijk of niet recyclebaar is. Om in de toekomst de ambitieuze recycledoelstellingen te halen, stimuleert het Afvalfonds innovatie voor nieuwe recycletechnieken. Met deze pilot onderzoeken we of en in hoeverre deze recyclingtechniek een toegevoegde waarde kan leveren voor plastic materiaalstromen die nu moeilijk of niet recyclebaar zijn.

Hoe werkt dit proces?

Het pyrolyse-proces van SPEAR zet gebruikt plastic om in een gerecyclede olie, TACOIL. Deze TACOIL wordt door SABIC gebruikt in hun productieproces als alternatief voor traditionele fossiele materialen om nieuw plastic te maken. Voor dit proces gaat Nedvang voor de helft van de totale capaciteit materiaal in vlokkenvorm aanleveren. Nedvang is momenteel in gesprek met diverse marktpartijen die het materiaal kunnen voorbehandelen om het geschikt te maken voor levering aan SPEAR.

Elke verpakking telt

'Succesvol hergebruik van verpakkingsafval kan niet zonder te blijven innoveren', zegt algemeen directeur Hester Klein Lankhorst. 'Het Afvalfonds onderzoekt en regisseert daarom innovaties die bij kunnen dragen aan het meer en vooral nog beter recyclen van verpakkingen en de hoogwaardigere inzet van recyclelaat. Niet alleen de recycling van folies, ook de recycling van PET-schaaltjes en drankenkartons pakken wij aan, samen met de partijen die deze verpakkingen gebruiken en recyclen. Wij zijn met de hele keten, altijd op zoek naar optimalisaties, nieuwe technieken en goed werkende samenwerkingsverbanden. Als Afvalfonds nemen wij in deze projecten de regie in handen en willen de koers uitzetten richting een circulaire economie voor verpakkingen. We willen de ketens sluiten en onze koploperpositie in Europa behouden.'

Elke verpakking telt

Het Afvalfonds Verpakkingen heeft een nieuwe huisstijl. Die hoort bij onze nieuwe rol. Onze taken en verantwoordelijkheden veranderen met de samenleving mee. Het steeds beter recyclen van verpakkingen helpt om klimaatverandering tegen te gaan. Zo werken we aan een duurzame toekomst en maken we de wereld een stukje mooier.

‘Hoe zuiverder het aanbod, hoe beter we kunnen recyclen’

Door de uitbreiding van de producenten-verantwoordelijkheid, de hogere normen, en ook de wereld die om ons heen verandert, krijgen wij meer dan voorheen de rol als regisseur van de keten, met als doel: meer en beter recyclen tegen beheersbare kosten. Daarvoor werken we nauw samen met onze uitvoeringsorganisaties Kennisinstituut Duurzaam Verpakken (KIDV), Nederland Schoon, Nedvang B.V. en Statiegeld Nederland. En met alle bedrijven, gemeenten en consumenten die helpen om de doelstellingen te halen.

Duurzamere keuzes maken

Glazen potjes, papieren zakken, plastic folies, verpakkingen zijn er in vele maten, vormen en materialen. En allemaal hebben ze hun specifieke geweldige eigenschappen. Ze houden ons eten vers en zorgen ervoor dat producten ons zonder schade bereiken. We kunnen niet zonder, maar het kan wel minder. ‘We zullen zuiniger om moeten gaan met onze dagelijkse producten én duurzamere keuzes moeten maken’, zegt algemeen directeur Hester Klein Lankhorst. ‘Het belang van recycling en verduurzaming van verpakkingen is in het licht van de energie- en grondstoffenschaarste, mede door de oorlog in Oekraïne, actueler dan ooit. In recycling is Nederland een koploper, niet alleen op gebied van verpakkingen, maar ook breder. In de laatste Europese cijfers staan we na België aan kop. Nederland recyclet nu al 82% van de verpakkingen. Maar voor de volgende stap moeten we opschalen in de aanpak.’

Volwassen keten

Het hele systeem is gebouwd op de gedachte: de vervuiler betaalt: de uitgebreide producenten-verantwoordelijkheid. Producenten en importeurs, alle bedrijven die verpakkingen maken of gebruiken, zijn verantwoordelijk voor de inzameling, sortering en recycling van hun verpakkingen. Zij betalen dat dus zelf via de Afvalbeheerbijdrage Verpakkingen aan het Afvalfonds. Makkelijk recyclebare plastic verpakkingen hebben nu al een gedifferentieerd tarief. Wel zo eerlijk.

De bijdrage van de producenten wordt uitgekeerd aan gemeenten, sorteerders en recyclers om in te zamelen en te recyclen.

De recycling van glas, papier/karton, metaal en hout zijn succesverhalen. We hebben de afgelopen decennia laten zien dat we dit kunnen, de percentages voor recycling liggen tussen de 70-90%. Dat is zeer hoog. Maar op het gebied van plastic verpakkingen moeten stappen worden gezet. Bedrijven zijn steeds meer bezig om verpakkingen duurzamer en beter recyclebaar te maken. Zij pakken hiermee steeds vaker hun verantwoordelijkheid en overheidsbeleid stuurt steeds strakker op hoge percentages recycling en hergebruik. 'Er is in Nederland een volwassen keten ontstaan, waarin gemeenten, inzamelaars, sorteerders, nascheiders en recyclers samenwerken', zegt Klein Lankhorst. 'En waarin aan de voorkant bij ontwerpers een mindset is gegroeid die wij 'design for recycle' noemen.'

Meer gebeuren voor plastic

De recycling van glas, papier/karton, metaal en hout zijn de succesverhalen. Maar bijvoorbeeld op het gebied van plastic verpakkingen moet er meer gebeuren. 'Makkelijkere inzamelsystemen en de kwaliteit van inzameling moet omhoog. Want zonder kwaliteit geen circulariteit. Ook is er meer innovatie in sortering, recycling en toepassing nodig. Meer van elkaar leren in de keten en daardoor al met al hogere recyclingpercentages halen, met name bij plastic. Het Afvalfonds pakt hier steeds meer de rol van aanjager op, door bijvoorbeeld beloftevolle innovaties feedstock of afzet te garanderen en door samen te werken met investeerders.'

Grondstoffen opnieuw gebruiken

Om die initiatieven aan te jagen werkt Afvalfonds Verpakkingen met haar uitvoeringsorganisaties nauw samen in de keten. Met als gezamenlijk doel verpakkingen om te zetten naar grondstoffen die opnieuw te gebruiken zijn. Er vindt veel innovatie plaats, vanaf het ontwerp van de verpakking tot de toepassing na gebruik. Glasscherven, pulp van papier en karton, blikmateriaal en plastic korrels, het is allemaal weer input voor een nieuwe gebruikscyclus. 'Ja, wij zijn ambitieus. We willen voort als het gaat om de verduurzaming van onze wereld en zorgen voor blijvende verbetering en vernieuwing van de recycleketen in Nederland. Wij zijn daarom, met de hele keten, altijd op zoek naar optimalisaties, nieuwe technieken en goed werkende samenwerkingsverbanden.'

Uitvoeringsorganisaties: advies en hulp bij elke stap

Het meest duurzaam is natuurlijk helemaal geen verpakking of anders een herbruikbare verpakking. 'Maar' zegt Klein Lankhorst, 'dat is niet altijd een optie. Om de redenen die hiervoor al zijn genoemd: bescherming, houdbaarheid. We kunnen via het KIDV bedrijven en ontwerpers wel helpen bij het verduurzamen van hun verpakkingen. 'Design for recycle' is ons motto. Een goed recyclebare verpakking juichen we toe. Bedrijven betalen er een lager tarief voor dan voor verpakkingen die niet goed te recyclen zijn. Zo stimuleren we innovatie. Het is een onderdeel van onze nieuwe rol als aanjager en regisseur.' Nedvang adviseert de gemeenten bij hun dagelijkse inzameling en controleert de systemen. Gemeenten kiezen hun inzamelsysteem zelf en moeten vervolgens hun inwoners stimuleren afval te scheiden en

te informeren waar ze wat moeten inleveren. Nederland Schoon helpt ondertussen met bewustwordingscampagnes rondom zwerfafval. 'Toch zien we dat zwerfafval nog stijgt in de natuurgebieden en steden. Wel daalt het op de stranden.' Statiegeld Nederland coördineert alles wat over statiegeldflessen en -flesjes gaat. 'Ook deze inzameling moet zo makkelijk mogelijk zijn voor iedereen. Veel sportverenigingen doen mee als inzamelpunt voor kleine plastic flesjes. Het is mooi om te zien dat recycling zo leeft.'

Kwaliteit van inzameling

Maar belangrijk voor het succes van recycling is goede afvalscheiding door de consument of via een geavanceerd nascheidingsstelsel. 'We kunnen verpakkingen pas goed omzetten naar een bruikbare grondstof als er door

consumenten, gemeenten en sorteerders goed gescheiden en gesorteerd wordt. Hoe zuiverder het aanbod van materialen, hoe beter we kunnen recyclen én hoe hoger de kwaliteit van de grondstof. Onafhankelijk en transparant onderzoek moet hier helpen om uiteindelijk de goede van de minder goede inzamelsystemen te onderscheiden.'

Gesloten kringloop

'We zijn op de goede weg om toe te werken naar een gesloten kringloop, maar we hebben nog flink wat stappen te maken. Ik werk met veel enthousiasme en trots samen met alle partijen in de recycleketen aan een toekomst waarin steeds meer verpakkingen worden hergebruikt. Met elkaar gaan we het halen. Elke verpakking telt!'

'Bij nieuwe verantwoordelijkheden en een nieuwe rol past een nieuwe huisstijl die dit ondersteunt.'

 **afvalfonds
verpakkingen**

Inzamelen kleine plastic flesjes succesvol van start

Sinds medio juli 2021 zit er 15 cent statiegeld op klein plastic flesjes. In korte tijd werd er een logistiek systeem opgetuigd om flesjes in te zamelen, op te halen en opnieuw te verwerken. Hoe staat het er een jaar later voor?

'Bijna alle Nederlanders, zo'n 94%, weten dat er statiegeld op de flesjes zit', vertelt directeur van Statiegeld Nederland Raymond Gianotten. 'Dat is een mooi resultaat. Nog mooier is dat het innamepercentage van grote en kleine flessen na een halfjaar al op zo'n 80% zat. Daarmee komen we in de buurt van de wettelijk 90% die als doel is gesteld.'

Lever je flesje in de speciale innamepunt/bak in.

Gooi géén afval in de speciale inleverbak.

Inleveren = recycelen. Lekker bezig!

Om die laatste 10% - en liever nog meer - ook te behalen is dit voorjaar een nieuwe voorlichtingscampagne gestart, met de slogan 'Kleine plastic statiegeldflesjes gooien we toch niet weg? Lever ze in!' Er zijn online video's beschikbaar, een radiospot, verschillende advertenties, deurstickers, posters en infographics. Gianotten: 'Het is zaak nog meer mensen te motiveren flesjes in te leveren. Door flesjes in te leveren doe je iets goeds voor je eigen portemonnee, voor het milieu of voor een goed doel.'

20.000 innamepunten

Aan het aantal inleverpunten zal het niet liggen. Er zijn al meer dan 20.000 plekken waar flesjes kunnen worden geretourneerd. Bij supermarkten kunnen de kleine flesjes gewoon op de band bij de grote plastic flessen. Maar ook bij tankstations, op vliegvelden of in bioscopen staan inleverpunten. Pathé heeft bijvoorbeeld in 29 bioscopen al 240 donatiebakken staan. Dat leverde na een halfjaar al meer dan een miljoen flesjes op, waarmee 165.000 euro werd opgehaald. Pathé doneert dat bedrag aan drie goede doelen: Bio Vakantieoord, Stichting Jarige Job en de Plastic Whale Foundation.

Sportverenigingen

Ook sportverenigingen kunnen ervoor kiezen de flesjes in te zamelen. In menig sportkantine staan dan ook de donatiebakken van Statiegeld Nederland. De verenigingen kunnen het opgehaalde bedrag besteden om de clubkas te spekken, maar zij kunnen het geld ook doneren aan een goed doel. Korfbalvereniging Koog-Zaandijk doet beiden. Zij sparen voor een elektrisch scorebord en doneren aan (Z)aan de wandel, een organisatie die geld inzamelt voor kankeronderzoek.

Doneren goed initiatief

Uit onderzoek van Statiegeld Nederland blijkt dat 31% van de Nederlanders die flesjes inleveren het geld wel eens doneert aan een goed doel. Van de jongeren onder de 30 jaar geeft 70% aan het doneren van het statiegeld aan een goed doel een mooi initiatief te vinden.

Helene van Zutphen leidt
afdeling Innovatie en Informatie

‘Er is noodzaak, de tijd van experimenteren is voorbij’

Helene van Zutphen was tien jaar lang directeur van Nederland Schoon, de uitvoeringsorganisatie die vooral gericht is op het terugdringen van zwerfafval. Nu gaat ze een nieuwe uitdaging aan. Ze is sinds vorige maand directeur Innovatie en Informatie bij het Afvalfonds Verpakkingen. Hoe ziet zij die nieuwe rol?

‘Onze achterban heeft ons duidelijk de opdracht gegeven om meer regie te nemen in de recycleketen. Bij die nieuwe positie hoort een andere opstelling. We treden meer naar buiten. Hester (Klein Lankhorst) brengt ons verhaal het land in. Dat is echt een verandering ten opzichte van een paar jaar geleden. Zo stond ze onlangs met ons verhaal in het FD en zat ze bij BNR.’

‘Koersverandering van Afvalfonds past bij me’

Verbindingen leggen

De praktische houding wordt langzaam ingeruild voor een meer prominente aanwezigheid. En dat is nodig, want ondanks de goede resultaten op het gebied van inzameling en recycling van verpakkingen, is er ook nog een wereld te winnen, vooral in de plastic keten. ‘Het Afvalfonds zal via de afdeling Innovatie en Informatie niet alleen meer verbindingen gaan leggen tussen partijen om innovaties aan te jagen maar ook meer regie pakken’, zegt Helene van Zutphen. ‘En dit doen we uiteraard samen met onze uitvoeringsorganisaties, het KIDV, Nedvang B.V., Statiegeld Nederland en mijn oude club Nederland Schoon. We zijn één club met verschillende disciplines. Wat ik zelf nu extra interessant vind aan innovatie, is dat er direct resultaat moet zijn. Er is noodzaak. De tijd van experimenteren is voorbij.’

Druk bezig

De afdeling Innovatie en Informatie houdt zich bezig met innovaties en met communicatie. Ook juridische zaken en HRM vallen onder de afdeling. 'Hoewel het de eerste weken nog een beetje zoeken was, krijg ik steeds meer zicht op alle projecten die al opgestart zijn. 'We hebben bijvoorbeeld een project lopen op chemisch recycleren. Een superinnovatie, als aanvulling op mechanisch recycleren. In een ander project kijken we naar ontwikkelingen op het gebied van flexibels, zoals de plastic folies. Die kunnen nu nog slecht gerecycled worden. We brengen dan producenten en importeurs samen met sorteerders en recyclers om de heikle punten in de keten te onderzoeken.'

Signalen oppikken

'We pikken signalen op uit de hele keten en zetten die in gang. We hangen boven de partijen. Nog een voorbeeld? Albert Heijn heeft nu een fruitbakje waarin gerecycled materiaal is toegepast. Fantastisch natuurlijk, maar hoe zorgen we ervoor dat er genoeg gerecycled materiaal op de markt komt, zodat Albert Heijn in al zijn fruitbakjes gerecycled materiaal kan toevoegen. En nog beter, alle andere supermarkten ook. Daarvoor is regie en samenwerking nodig, verbinding van partijen.' Niet alle activiteiten van haar nieuwe afdeling worden echter gestuurd door signalen uit de markt. 'Nee, we hebben ook te maken met wetgeving en juridische zaken. Zo is er bijvoorbeeld ook iemand bezig met de implementatie van de single use plastics richtlijn en het statiegeld op blik.'

'Mensen de goede kant op in beweging krijgen, daar krijg ik energie van.'

Stip aan de horizon

De mensen aan de informatiekant gaan vooral over het voetlicht brengen hoe het Afvalfonds haar regierol over de hele keten heen in wil vullen. 'Er ligt een taak steeds beter uit te leggen waar we mee bezig zijn. Om onze successen en leerpunten te verkondigen. Zowel naar buiten toe, als ook intern binnen de Afvalbeheersstructuur (Afvalfonds, KIDV, Nederland Schoon, Statiegeld Nederland en Nedvang B.V. samen). Waar gaan we naartoe en hoe kan iedereen bijdragen? Ik hoop dat we onze stip aan de horizon steeds breder bekend kunnen maken. Vanuit Nederland Schoon weet ik hoe belangrijk communicatie is om mensen in beweging te krijgen.'

Slagkracht

Is de overstap van zo'n campagne gedreven organisatie naar het Afvalfonds niet heel groot? 'Wat voor mij belangrijk is, is dat mijn werk maatschappelijke relevantie heeft en een publiek-private kant heeft. Mensen de goede kant op in beweging krijgen, daar krijg ik energie van. Met de koersverandering van het Afvalfonds en de slagkracht die de organisatie heeft, past het bij me.'

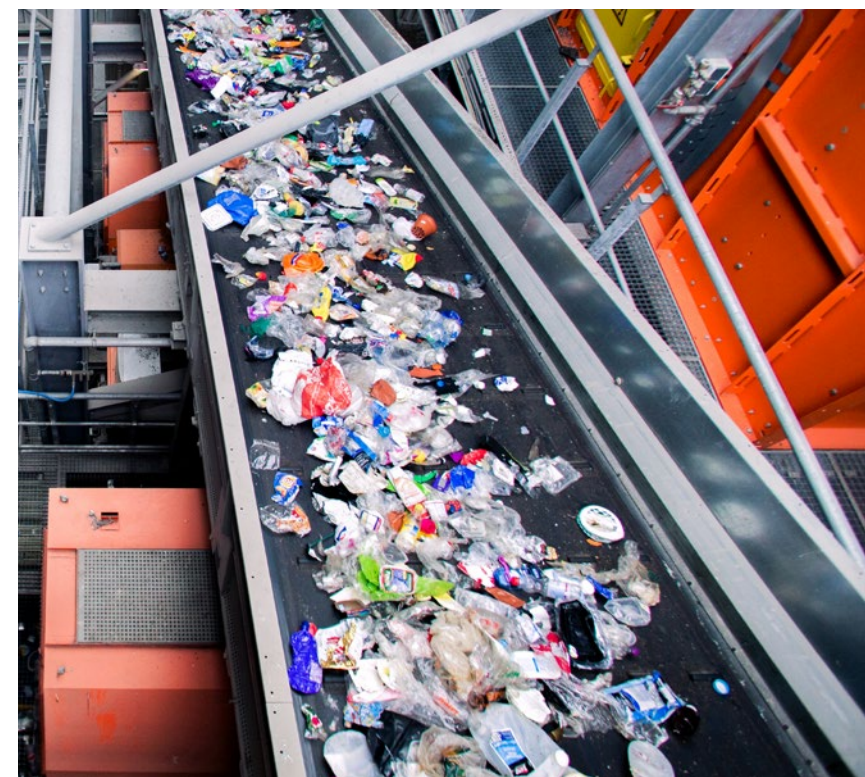
Eerlijker verdeling moet goede recyclebaarheid aanjagen

Het Afvalfonds Verpakkingen gaat de tarieven voor slecht recyclebare plastic verpakkingen verhogen en tegelijkertijd de tarieven voor goed recyclebare plastic verpakkingen verlagen. Daarmee moet een impuls worden gegeven aan de ontwikkeling van meer goed recyclebare verpakkingen. Het Afvalfonds onderstreept met deze tariefdifferentiatie haar toenemende rol als regisseur van de afvalbeheerstructuur.

Zuinig omgaan met grondstoffen is het doel van het Afvalfonds Verpakkingen. Dat moet uiteindelijk leiden tot een circulaire keten, waarin geen afval meer bestaat, maar enkel grondstof. In de recyclefase is het daarom belangrijk zoveel mogelijk verpakkingen te recycleren tot hoogwaardige grondstof, die weer optimaal kan worden ingezet. Hoe meer plastic er gerecycled wordt, hoe minder afhankelijk we bovendien zijn van fossiele grondstoffen als olie. In tijden van grondstoffenschaarste en oorlog blijkt andermaal hoe nodig dat is.

'Vanaf 2019 beloonden wij goed recyclebare verpakkingen met een korting op het reguliere tarief voor plastic', zegt directeur Hester Klein Lankhorst. 'We gaan nu een stap verder met onze aangepaste tariefdifferentiatie: we verhogen het reguliere tarief voor plastic, waardoor het gebruik van slecht recyclebare verpakkingen duurder wordt.' Door de slecht recyclebare verpakkingen zwaarder te belasten en de goed recyclebare verpakkingen minder te belasten, worden de kosten eerlijker verdeeld. Klein Lankhorst: 'Hiermee wordt een nog grotere groep producenten/importeurs gestimuleerd om goed recyclebare verpakkingen te gaan gebruiken.'

Het Afvalfonds gaat ook onderzoeken of zij het gebruik van gerecycled plastic in nieuwe verpakkingen kan gaan belonen met een lager tarief. De tarieven worden jaarlijks vastgesteld.

Hoe werkt het?

Bedrijven die verpakte producten op de markt brengen, betalen over de verpakkingen een heffing aan het Afvalfonds. Het Afvalfonds vergoedt hiermee de kosten van inzameling en recycling van de verpakkingen. Jaarlijks dragen alle producenten circa 300 miljoen euro aan heffingen over hun verpakkingen af aan het Afvalfonds. De hoogte van de heffing is gebaseerd op de hoogte van de kosten voor de inzameling en recycling.

Nieuw inzamelsysteem moet scholen en bedrijven helpen

Scholen en bedrijven kunnen voortaan kosteloos hun plastic verpakkingen, drankenkartons en glazen verpakkingen scheiden en laten ophalen. Stichting Afvalfonds Verpakkingen biedt hen een inzamelsysteem aan en regelt het ophalen en recyclen van de ingezamelde verpakkingen. De kosten zijn voor rekening van het Afvalfonds. Daarmee onderstreept het Afvalfonds haar nieuwe rol als regisseur en aanjager van initiatieven om nog meer verpakkingsafval te recyclen.

De Da Costaschool in Hilversum is de eerste basisschool die het inzamelsysteem gaat gebruiken. En alle 6.700 basisscholen van Nederland kunnen meedoen. Zij kunnen zich tot 18 mei inschrijven en aanmelden via www.afvalgoedgeregeld.nl. 'Het is ontzettend belangrijk voor de toekomst van een duurzame wereld om kinderen al op jonge leeftijd te leren dat afval waarde heeft, dat het een grondstof is voor nieuwe producten', zegt directeur van het Afvalfonds Verpakkingen Hester Klein Lankhorst. 'Jong geleerd is immers oud gedaan.' De basisschoolleerlingen kunnen de verpakkingen van bijvoorbeeld schoolmelk of etenswaren die ze van thuis hebben meegebracht, nu op school gescheiden inzamelen in speciale bakken. Het Afvalfonds zorgt ervoor dat de volle bakken worden opgehaald en gerecycled. Er is ook een educatief programma voor de scholen beschikbaar over het belang van gescheiden inzameling en het tegengaan van zwerfafval.

Duurzaamheidsbeweging

Het Afvalfonds Verpakkingen maakt het daarmee voor scholen en bedrijven makkelijker om op een bewuste en goede manier van hun verpakkingen af te komen, die anders in sportkantines, op scholen, attractieparken of op het werk in afvalbakken belanden. Hiermee vult het Afvalfonds de uitbreiding van de producentenverantwoordelijkheid in. Het gaat om verpakkingen die lijken op wat er in huishoudens gebruikt wordt. Voor bijvoorbeeld bedrijfsmatige stromen folies,

karton of productie-uitval hebben bedrijven het al zelf geregeld. 'Wat ik zo mooi vind aan de samenwerking tussen bedrijven en het Afvalfonds Verpakkingen is dat het een grote duurzaamheidsbeweging op gang brengt. Juist nu. Toen ik in de jaren '90 op de arbeidsmarkt kwam, waren bedrijven niet of nauwelijks met afvalscheiding bezig.'

Obstakels weg

Uit recente onderzoeken blijkt dat medewerkers het nu steeds belangrijker vinden om hun verpakkingen en ander afval gescheiden in te zamelen. En ook steeds meer bedrijven zien het belang hiervan. Toch is het niet altijd en overal mogelijk. 'Met deze actie nemen we obstakels weg en vullen we onze producentenverantwoordelijkheid – het principe van 'de vervuiler betaalt' – verder in. Het past helemaal bij onze nieuwe rol in de recycleketen. Het is mooi om te zien dat er langzaam maar zeker aan een standaard moet worden voldaan. Ik word ontzettend blij van deze ontwikkeling.'

Verpakking is grondstof

'Grondstoffen worden steeds schaarser, dat zal niemand zijn ontgaan', vult Klein Lankhorst aan. 'We willen minder afhankelijk worden van olieproducerende landen, zoals Rusland. Zeker nu, met de oorlog in Oekraïne worden we daar weer op gewezen. Daarom is het des te belangrijker dat we verpakkingen zien als grondstof, waarvan we weer nieuwe verpakkingen of andere producten kunnen

maken.' Nederland behoort tot de koplopers van Europa. 82% van de verpakkingen wordt al gerecycled. Met het nieuwe gratis inzamelsysteem wil het Afvalfonds een volgende stap zetten om de laatste 18% te behalen. Bovendien is recycling niet alleen goed voor het milieu, ook het klimaat is erbij gebaat. Elke kilo plastic verpakkingen die we recylen levert een CO₂-besparing van tweeënhalve kilo op.

Focus op plastic

De focus ligt op dit moment vooral op de plastic verpakkingenstroom. Die blijft achter bij de andere materiaalstromen. Op dit moment wordt al 368 kiloton plastic verpakkingen gerecycled in Nederland. Naar verwachting komen er nog 50 tot 100 kiloton plastic verpakkingen en drankenkartons in scholen en bedrijven bij het restafval terecht. 'Hoe meer scholen en bedrijven gebruik gaan maken van ons recyclesysteem, hoe meer er gerecycled kan worden.'

Ook nascheiding

Ook wil het Afvalfonds afspraken maken om nascheiding van plastic verpakkingen en drankenkartons te stimuleren. 'Via nascheiding kunnen we plastic verpakkingen en drankenkartons terugwinnen uit het restafval. Het verwerkingsproces blijft hetzelfde, alleen volgt er in een speciale nascheidingsfabriek eerst nog een extra sorteerstap. We proberen er alles aan te doen om ervoor te zorgen dat er geen obstakels meer zijn die de recycling in de weg staan. Wij willen zo veel mogelijk verpakkingen recylen, elke verpakking telt!'

Innovatie omarmen

'Het is echt een goede zaak dat de Europese Unie aandringt op initiatieven als die van ons', besluit Klein Lankhorst. 'Iedereen moet

Bekijk op YouTube

Merijn Tinga (de Plastic Soup Surfer) over het belang van afval scheiden op scholen en het aanbod van het Afvalfonds.

meedoen, dus ook alle bedrijven. En dat betekent dat we moeten samenwerken. Nederland loopt voorop als kennisland, maar we kunnen nog veel meer doen. 's Werelds grootste bedrijven zien ons land als een ideale plek voor pilots. We zijn een klein land, maar hebben een goede logistiek, het klimaat is goed, we hebben grote havens en goed opgeleide mensen die ook nog eens Engels spreken. Laten we daar met z'n allen van profiteren. Ken je de slogan 'Een beter milieu begint bij jezelf' nog? Het is inmiddels zoveel meer dan dat. Het is noodzakelijk dat we innovatie omarmen.'

afvalfonds
verpakkingen